

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 12 och 48 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 12 och 48 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (RP 120/2015 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Janne Öberg, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Päivi Väisänen-Haapanen, Finlands Kommunförbund.

Utskottet har fått ett skriftligt yttrande av

- finansministeriet
- Utbildningsstyrelsen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras temporärt. Syftet med propositionen är att möjliggöra finansieringen av förberedande undervisning före grundläggande utbildning i sådana situationer där eleven inte är inskriven i skolan den dag då statistiken tas fram.

Propositionen hänför sig till den budgetproposition för 2016 som ska kompletteras och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016 och gälla till utgången av 2016.

Betänkande KuUB 10/2015 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att finansieringen av förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen ändras så att statsandel beviljas enligt hur lång tid en elev har deltagit i den förberedande undervisningen. Utbildningsanordnaren kan få hälften av statsandelen för den förberedande undervisningen för den grundläggande utbildningen för de elever som har deltagit i den förberedande undervisningen i fyra till åtta månader medan full statsandel beviljas för elever som har fått undervisning i mer än åtta månader. Avsikten med propositionen är att säkerställa att kommunerna och andra utbildningsanordnare har resurser att inleda undervisning i förskola och ordna grundläggande utbildning för eleverna i området, om en elev kommit till landet eller bytt hemort efter att terminen börjat. Utbildningsanordnaren har hittills inte kunnat göra finansieringsanmälan i fråga om elever som inte har varit inskrivna i skolan den dag då statistiken för statsandelen för den grundläggande utbildningen tas fram (den 20 september).

Enligt utredning till utskottet har behovet att ändra reglerna för finansieringen funnits länge, men den plötsliga ökningen av asylsökande under 2015 har ytterligare ökat pressen på kommunerna att ordna den grundläggande utbildningen. Utskottet välkomnar regeringens proposition och ser positivt på att den lämnas just nu. Utskottet framhåller att även om det inte är obligatoriskt att ordna förberedande undervisning är det nästan alltid nödvändigt för att ett asylsökande barn ska få tillräckligt goda redskap för att gå över till den egentliga grundläggande utbildningen. På grund av den betydande ökningen av antalet elever föreslår regeringen i sin proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2016 (RP 118/2015 rd) ett extra anslag om 25 miljoner euro på momentet för statsandelar för allmänbildande utbildning. Kostnadseffekten av den proposition som behandlas nu beräknas uppgå till 5,3—10,7 miljoner euro under 2016—2017.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Reformens giltighetstid

Av propositionen framgår att lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016 och gälla till utgången av 2016. Ikraftträdandebestämmelsen gör det ändå möjligt att räkna in de elever som har inlett sina studier efter den 20 september 2015 i det elevantal som berättigar till finansiering. Den tidsbundna giltighetstiden är motiverad då man genom lagändringen kan klara den akuta och exceptionella situationen, medan man endast har kunnat göra en grov bedömning av konsekvenserna, sägs det i propositionen. Konsekvenserna av lagändringen följs upp för att kunna utveckla systemet, sägs det vidare.

Kulturutskottet menar att det är av yttersta vikt att fortgående utvärdera behovet av lagändringen. Det är uppenbart att flyktingsituationen inte kommer att förändras till den grad under 2016 att behovet av den temporära lagändringen skulle upphöra vid årets slut.

Betänkande KuUB 10/2015 rd

Utifrån utredning föreslår utskottet att man överväger att binda finansieringen av den förberedande undervisningen ännu tydligare till omfattningen av genomförd undervisning, varvid även den minimiomfattning som berättigar till finansiering kunde understiga fyra månader.

Det är även viktigt att utveckla den förberedande undervisningen utifrån elevernas individuella förutsättningar så att undervisningen kan fortgå utöver ett läsår.

Elever som har passerat läropliktsåldern

Propositionen gäller inte elever som har passerat läropliktsåldern. Sakkunniga har påpekat att propositionen kan leda till att elever över 16 år lämnas utanför den förberedande undervisningen.

Utskottet menar att det är absolut nödvändigt att också dessa elever får en bra grundläggande undervisning i olika läroanstalter och därmed möjlighet till integration, fortsatta studier och sysselsättning. Tillräckliga medel måste anvisas för detta. Kunskap inom integrationsutbildning avsedd för vuxna finns särskilt vid vuxengymnasierna, vuxenutbildningscentrerna, medborgarinstitutet och folkhögskolorna, där integrationsutbildningen utvecklats under årtionden. Kulturutskottet understryker att alla invandrare har rätt att få tillräcklig undervisning i finska eller svenska och att språkutbildningen utgör grunden för integrationen. Utskottet finner det viktigt att anslaget för integrationsutbildning överförs till undervisnings- och kulturministeriet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 120/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 1.12.2015

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Sanna Lauslahti saml
medlem Li Andersson vänst
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Kimmo Kivelä saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Sari Multala saml
medlem Mikaela Nylander sv
medlem Nasima Razmyar sd
medlem Saara-Sofia Sirén saml

Betänkande KuUB 10/2015 rd

medlem Jani Toivola gröna

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.